

SCHERZANDO

REVISTA CATALANA MUSICAL

ANY IX. GIRONA, X D'AGOST DE M.CM.XVIII. NVM. LXXXIX

D'Estètica musical

Al professor En Francesc d'A. Canari

N un curiós article publicat darrerament en aquesta Revista, el professor senyor Canari ha exposat alguns punts de vista referents a l'interpretació i execució estètiques de les obres musicals. Tot el problema de l'art nostre es presenta en aquelles certes raons: i què és música?, i com ha de ser interpretada?, i quina és la missió dels intèrprets respecte de l'obra que han d'executar? Necessitat de conèixer la història de la música...

Es, com es veu, un programa integral d'educació per a cada artista en particular. Es tracta de formar l'esperit: i això és l'etern problema de totes les civilitzacions.

Les definicions d'art, de estètica, de sentiment, a poc que's vulguin fer abstractes resulten d'una confusió i una esterilitat verament aterradores. I no sabem, si fóra millor—dintre d'un ambient amplament artístic—crear-se cada hu la seva estètica.

Car en aquestes coses, les reglamentacions massa... *oficials*, tenen una tràgica conseqüència: ho inutilitzen tot. Crear cursos d'història als Conser-

vatoris, sense un caràcter d'exemplaritat de pràctiques, és talment fer mig trago per a una persona. Què'n traurem d'ensenyar als alumnes èpoques, estils, etc., si després en altres classes de pràctica tot allò és completament desconegut i al alumne se'l fa anar per orientacions precisament contràries?

Es considera la música, en els nostres ambients espanyols, com una improvització; o com un joc de mecànica. Un i altre concepte són equivocats, perquè no hi ha en ells el concepte de la perseverància, de la «paciència concient», aquella que predicava Ruskin... i sigue'm permés acabar aquestes ratlles amb les meravelloses idees del gran estètic:

— Però, què anem a fer avui?—demana una noia.—I el conferenciant li respon:

—Estar quietes, per un motiu: perquè no hi ha altra cosa millor que fer com en Gulliver, i també per a practicar la paciència. Puc dir-vos que ella requereix quasi bé la mateixa pràctica que la música, i de seguit perdem nostres lliçons quan el mestre es presenta. Doncs bé: tenim avui una lliçó preuada si la interpretem bé.

—No m'agraden, aqueixa mena de lliçons, i no les puc tocar bé.

—Però, bé pots tocar una sonatina de Mozart, no és això? Quasi totes les coses requereixen pràctica. La pròpia vida és música si un sap interpretar-la bé i a temps. Però cal fer-ho sense apressuraments.

EDUARD L. CHAVARRI

La vinguda del mestre Morera

ORRESPONENT a la invitació nostra i del ròdol d'amics que amb nosaltres comparteixen les nobles activitats de l'esperit, el mestre Morera s'ha decidit a visitar-nos, honorant aiximateix amb la seva vinguda a la ciutat dels nostres amors.

Sentim una fonda honor d'aquesta vinguda del Mestre i SCHERZANDO es complau en manifestar son contentament mitjançant la celebració de varis actes d'homenatge, alguns d'ells, emi-

mentment públics, en honorança de l'il·lustre amic i eximi harmonista català.

La meritada orquestra *La Principal* de Perelada, aportarà son concurs valiosíssim a la celebració d'un festival de sardanes, celebrader en la nit del 22 a les Rambles, amb l'assistència d'En Morera.

El programa d'aquesta audició estarà integrat solament per sardanes d'En Morera, una d'elles escrita expresament per a ésser executada en aquest acte, la sardana «Fulles seques».

El programa íntegra de l'audició estarà compost de: *A la plaça, Serenata* (1.ª audició a Girona), *La festa major, Fulles seques, El cirerer* (1.ª audició) i *Serra amunt*.

Els mèrits de l'orquestra i el prestigi singular del mestre fan creure en la selecció que tindrà la festa de les Rambles.

Altre dels homenatges al mestre Morera li oferirà la secció *Orfeónica* del *Centre Moral*, el dia 23 amb la celebració d'un concert on hi seran executades les peces corals sagüents: *Cant a la vinya, Nostre cant, L'Hereu Reera i Empordá*; totes elles originals de En Morera, llevat de l'*Himne a la Senyera*, del mestre Baró, director de la *Secció Orfeónica*.

Altra de les honors disposades pel mestre Morera, tindrà lloc en els jardins del nostre caríssim amic En Josep Dalmáu i Carles, espléndidament decorats per la festa.

El caient íntim de la festa restarà brillantat pel concurs d'elements musicals que'n la mateixa hi pendran part. Entre elles, s'hi compten, segons notícia, el quintet *Empòrium*, compost dels professors: Rué, Sobrequés, Casellas, Saló i Jaumeandreu; l'eminent baríton Navarro; les orquestres *La Principal* de Palafrugell i de Perelada i demés.

Tot augura per aquesta festa el paroxisme de l'èxit.

El mestre Morera tindrà entre nosaltres la rebuda i homenatge que's mereixen sos prestigis d'home i de músic eminent de la nostra terra.

Pels festivals públics creiem en la coral assistència de la gent de Girona.

¡Benvingut el mestre Morera! i molt serà que l'esperit immortal de la Ciutat i la nobilitat de nostra gent i la formosor i vetustats de ses pedres no dictin al nostre Mestre una cançó que sia immortal com nostra ànima col·lectiva.

FIDÉLIO.

El Cançoner Popular Espanyol d'En Pedrell

MB aquest titol, el crític musical M. d'Urgellés ha publicat un interessant article a *La Veu de Catalunya*, del qual n'extraïem els paragrafs següents:

«Qui hagi tractat el venerable mestre, qui sols un instant hagi estat influït per la seva cultíssima erudició musical, se sent presoner d'un convenciment que brolla igual que d'un cor de joventut de fe i d'energies d'home, aquilatades en deus de sana experiència. Qui obri el seu «Cançoner musical popular espanyol» hi veurà la seva gran figura, l'obstinació del mestre estudiós furgant a tots indrets, refent i anotant el «melo natura», arrabassant de la mort la cançó popular, classificant-la curosament i aplanant-la com a llengua viva, amb la qual ha de parlar un dia la música per ser nacional.

»En Pedrell no ha estat un simple «folk-lorista» ni un cercador de cançons pel gust de col·leccionar-les, sinó per a treure d'elles l'arrel mare de la nostra música, i així vestir el «lexicon» de la lírica ibèrica, amb fisonomia pròpia i original. Molts d'aquells grans mestres de la música polifònica, Brudieu, un d'ells, havien esdevingut folkloristes sense donar-se'n compte, arrencant del ser popular l'ànima de les seves composicions; els d'avui, poc podran si no posen quelcom d'aquest esperit indígena que determina el caràcter d'una regió i amb la seva cara i fets s'assembla.

»I heu's aquí el significat pràctic del «Cançoner», com diu el mateix autor a l'oferir-nos aquest estudi i exemplaritat del cant popular; ell vé a ser mena de recepta per a fer música nacional filla de sang de la nostra raça i del nostre geni.

»L'orientalisme, per exemple, tan criticat en la cançó catalana, que hi ha qui creu que no pot ser-ho amb sols tenir-ne les traces, s'hi troba latent en qualque de nostres comarques. Heu's aquí com ho remarca i confirma En Pedrell en el seu llibre: «Confosos en un indigenisme primitiu difícil de

reconèixer avui, donat el poc avenç dels estudis de musicologia comparada, que en aquesta qüestió del cant popular han d'anar de parella amb els de gramàtica comparada, s'han format per conglomeració, que diríem, diferents elements musicals que es presenten en la cançó, ara clars, perceptibles i espontanis, ara barrejats i confosos entre si dues i tres veus en un mateix fragment. Aquests elements constitutius són els «modus» diatònics grecs, genuïns o modificats per influències litúrgiques de les dues grans reformes de Sant Ambrós i Sant Gregori: els orientals en que s'educà a Constantino-ble Sant Eugeni de Sevilla, el reformador del cant eugenià o muzárabe i gran amic de Sant Gregori, hostes ambdós d'aquell sacerdot bizantí que els acollí a sa pròpia casa; els «modus» celtes i les influències rebudes de les races del nord; les melopees trovadoresques modificades en l'època de les creuades pels sistemes musicals d'altra raça: els estils de cantar de l'andalusisme d'ara, que si no són completament arabescos menys són morescos, «sinó que prevenen d'aquell orientalisme senyalat, viu encara en els confins de «Tarragona» i «Lleida», on abunda el cromàtic oriental mateix, com en les illes Balears, on s'han trobat preciosos documents, especialment en els cants propis de feines agrícoles».

»I En Pedrell, al temps que descobreix misteris de la nostra música i aprovisiona el cabdal de ço que deu alimentar-la, predica amb l'exemple, i un dia fou «El Cant de la muntanya» que es guanyà una alta recompensa amb aquestes tendències, i més tard tota una òpera, «Els Pirineus», dintre les quals foren molts que no saberen trobar cap influència del que predica i del seu immens conreu, senzillament perquè ignoraven l'extensa complexitat de la cançó. A Catalunya hem dit que és recent el conreu i encara aconduït per folkloristes. ¿Com podia, doncs, penetrar-se amb fonament l'obra d'En Pedrell? ¿Com podia empendre's sèriament la tan parlada òpera nacional?

»En la història de la música hi han quedat tansols com notes sòlides les terres que parlaren amb llur llenguatge: les imitadores, si hi són, ocupen els últims termes. Molts dels nostres mestres, fascinats per procediments exòtics, obliden la part fonamental, produint música inodora, millor dit, borda, perquè hi manca naturalesa, fins essent sàvia, que un savi deixa d'esser-ho quan parla de no res. Actualment el compositor pot documentar-

se sense gaire fatiga, en obres com el «Cançoner», d'En Pedrell, que ompliran tota necessitat, i en ell hi trobarà recursos. Però en voldriem solament la influència: la copia tàcita, és una repetició de ço que s'ha dit i se n'ha abusat prou i massa. Es hora ja de que els nostres mestres demostrin que ho són fugint de la socorreguda harmonització de la cançó popular més envestida quan més coneguda, i en el seu lloc n'aprenGUI moltes per a viure-les i deixar la seva essència en la pròpia inspiració.

Correspondència

LLEIDA.—*Juventut Republicana*. Bases per a la formació d'una orquestra de «Joventut Republicana de Lleida», aprovades en Junta Directiva del 22 de Juliol de 1918:

1.ª Juventut Republicana de Lleida crea en son si una orquestra que portarà el seu nom.

2.ª L'orquestra se compondrà del següent instrumental: un violí solista, un violí primer, una viola, un violoncel, un contrabaix, una flauta i un piano.

3.ª El sou que disfrutaran cada un dels seus components serà de 60 pessetes mensuals.

4.ª Vindran obligats a fer tots els concerts, festes i balls de tarda i de nit tant en el local social com en el Camp d'Esports, en la forma que organitzi la Junta Directiva.

Durant l'any i com a màxim se'ls podrà exigir 60 concerts o festes, 90 balls de tarda i 24 de nit. Els actes que passin d'aquest nombre seran pagats apart.

5.ª Igualment estaran obligats a assajar com a mínim dos hores durant dos dies la setmana.

6.ª Els músics contractats als efectes reglamentaris tindran el caràcter d'empleats de la Societat.

7.ª Els músics podran tenir al seu costat i tocar amb l'orquestra un *educando* cada un.

8.ª El sou assignat el cobraran en nòmina mensual que firmarà el que designin per habilitat.

9.ª L'arxiu musical anirà a càrrec de la Societat, i els components de l'orquestra vindran obligats a facilitar les partitures que tinguen per a fer-ne còpies.

10.ª Aquesta orquestra podrà ser la base per una escola de música i d'altres

fundacions musicals que pugui crear la Societat i bona part dels rendiments seran a benefici dels seus components.

11.ª El director de l'orquestra, que tindrà totes les atribucions anexas al seu càrrec, el designarà la Junta Directiva, tindrà una gratificació de 100 pessetes anuals, venint obligat a fer els arreglos musicals de l'arxiu, facilitant-li la Societat els materials i els originals necessaris.

12.ª La Junta Directiva podrà ampliar les places d'aquesta orquestra com ho crega convenient.

13.ª Els músics vindran obligats a pendre part en tots els assaigs.

14.ª Per una falta de puntualitat, siga acte o siga assaig, pagaran una pessesta de multa. Per una falta d'assistència a un acte o assaig, pagaran 5 pessetes de multa. Aquestes multes ingresaran a la Societat; al que faci tres faltes d'assistència durant l'any se'l considerarà separat de l'orquestra a no ser que aquestes faltes siguin justificades, per permís especial de la Junta o per causa de malaltia.

15.ª No s'admetran substitucions personals de cap mena.

16.ª Els dies que no hi hagi ball de tarda, els músics els tindran lliures per a dedicar-se als seus afers.

17.ª Per tocar a fora i en actes agèns a la Societat, la Junta d'acord amb el Director, farà els contractes amb els interessats que la demanin, donant als músics la participació que's convinga de comú acord.

18.ª L'entrada a l'orquestra se farà per concurs, i un tribunal tècnic sometrà als concursants a un examen o prova d'aptitud i farà la proposta a la Junta del nomenament del que reuneixi mellors condicions.

19.ª Fins al 20 d'Agost a les 12 de la nit s'admetran sollicituds per pendre part en aquest concurs, les que deuran dirigir-se per escrit a les oficines de «Joventut Republicana», Carrers de Blondel i Alcalde Mestre.—Lleida.

OLOI. En el Teatre Principal se ha celebrat el recital de violí que En Rafael Serra, professor de l'Escola de Música, dedicà a l'Ajuntament. L'acompanyà al piano mossén Fèlix Farró.

Heu's aquí l'interessant programa:

Primera part: «Sonata n.º 2», Verachini: *a)* Moderato, *b)* Allegro, *c)* Andante cantabile, *d)* Allegro-Presto.

Segona part: «Romanza», Svendsen; «Nocturn», Chopin; «Berceuse et Rigaudon», Pugnani-Kreisler.

TONA. Amb motiu de celebrar el dia 29 del prop-passat juliol l'aniversari de l'accident automòvilista del que el nostre dilecte amic, l'empresari del Liceu, don Joan Mestres, se'n salvà quasi miraculosament, tingué lloc en l'església parroquial un ofici solemne, al qual assistí tot el poble i la colònia estiuenca. La part musical anà a càrrec dels senyors Oliver i Giralt, cantant la Salve el novell tenor don Julià Oliver.

Entre la nombrosa concurrència assistí a l'acte l'Ajuntament, jutge municipal i les famílies de Oliveras, La Riba, baró d'Offer, comte de la Vall de Canet, Cammanz, Solá (don Josep), Tasis, Marqués, Simón (don A.), Barbàrà (don M.), Miquel (don A.), Buxaderas, Vila, Oms, doctor Serra, Comas, Guasch, Casafà, Soler, Cabot, Guardiet, Claret, Prats, Sivilla, vídua Torner, Cascante, Candi, Llusà, Balansó, Jover, Casals, Vidal (donya T.), etc.

Seguidament va servir-se un esplèndid «lunch» en l'Hotel Bristol, i a la nit tingué lloc un lluit ball de societat.

SANT QUIRZE DE BESORA.—*Juventut Catòlica.* Organitzat per aquesta entitat, tingué lloc els passats dies de la festa major un festival en el que hi prengueren part l'Orfeó Muntanyenc i l'aplaudida orquestra La Selvatana de Cassà de la Selva. El programa es desenrotllà posant en escena la rondalla lírica «Vidamor» que n'és autor el mestre Mossèn R. Molera; l'obra «Per una contracta» original d'En Josep Baró, i un concert vocal i instrumental per l'orquestra i Orfeó esmentats que executaren les obres següents:

«Margot», (Alcazar i Turina), per l'orquestra.—«Cant de la Senyera», (R. Espadaler), per orfeó i orquestra.—«L'enjogassada» 1.ª audició, (Mercader), per orfeó i orquestra.—«Príncep Bohemio», (Millán), per l'orquestra.—«Rapsòdia Húngara n.º 12», (Liszt), orquestra.—«La Pastorela del Fonticó», (J. B. Espadaler), «Els Fadrins de S. Boi», (Pérez Moya) i «Himne dels Orfeons», (Millet) orfeó (6 veus).—«Somnis cançó», (J. B. Espadaler), secció noies i corda.—«Minuetto» (Bolzoni) i «Jota», (Mercader), corda sola-orquestra.—«Cançó de l'ocell», (J. B. Espadaler), secció noies i orquestra.—«Cançó del bressol» 1.ª audició (E. Guasch) i «Cant de la bandera» (J. B. Espadaler) orfeó i orquestra.

Totes les obres, foren fortament aplaudides i llur execució perfectíssima.

LA BISBAL.—*Orfeó Empòrium.* El pròxim dia 15 d'aquest mes, aquesta meritíssima entitat orfeònica, donà un concert, interpretant les següents obres:

Primera part.—«El Cant de la Senyera», J. Sancho Marraco; «El Mestre i la Viudeta», J. Pecanins; «Cançó de Nois», E. Grieg; «Veni, Jesús, la carn febleja», J. S. Bach; «Primavera» (sardana), C. Casademont.

Segona part.—«Nadalencia», R. Godó; «Els Fadrins de Sant Boi», «Sant Josep i Sant Joan» i «La Nina i el Moliner», A. Pérez Moya; «La Cançó Nostra» (sardana), E. Morera.